

NO99

teater | www.no99.ee

Põhk ei põle

oktoober-detsember 2011

NO72

The Rise and Fall of Estonia

Ojasoo/Semper

Kevadel andsime me täissaalidele selle lavastusega kümme etendust. Nüüd anname kolm viimast. Me näeme uute etenduste nimel palju vaeva. Lavaehitus on aeganõudev ja keeruline. Tehniliste lahenduste rajamine veel kaks korda keerulisem. Näitlejad lähevad mitu päeva kestvatesse taastusprovidesse, lavastajad mõtlevad veel kord läbi kogu kontseptsiooni ja viivad sisse muudatusi, õhkkond teatris muutub taas tõiseks, ärevaks ja pingeliseks. Tekib õigustatud küsimus: milleks meil neid etendusi vaja on?

Meil on neid etendusi vaja sellepärast, et “The Rise and Fall of Estonia” on lavastus, mida peegeldab Eesti ühiskond rohkemgi kui pool aastat tagasi. Need tihedad abstraktsed ja anonüümsed kujundid ning stseenid, mida me oma lavastuses loome, on üha enam laiali plahvatanud ning värsked ajalehti avades, tuttavatega kohtudes või hommikuti peeglisse vaadates on meil tunne, nagu oleksime keset seda lavastust. “The Rise and Fall of Estonia” on halastamatu. Halastamatud on nii ülevus kui ka alandus. Väsimus. Ajaloo haavad. Viha. Hetkeline õnnetunne. Unistused. Eemaldumine. Elujanu. Intensiivsus. Juubeldamine. Vaidlused. Loobumised. Tõusud. Langused.

Meil on neid etendusi vaja ka sellepärast, et “The Rise and Fall of Estonia” esitab näitlejatele teistmoodi väljakutseid. Sellepärast, et ta on eepiline. Ja samas intiimne. Väga intiimne. Ta on haavatav. Temas kõneleb kogu tänase eestlase kontseptsioon. Kõneleb – ja vakatab. Ta on enesekindel ja samas meeleheitel. Armastav ja loobuv. Ta on viimane NO99 lavastus, mis käsitleb senisel moel Eestit. Ja need kolm etendust on tema viimased etendused. Kumab punaste õhtute purpur.

Idee ja lavastus Ene-Liis Semper ja Tiit Ojasoo
Laval Rasmus Kaljujärv, Eva Klemets, Risto Kübar, Mirtel Pohla,
Jaak Prints, Gert Raudsep, Tambet Tuisk, Marika Vaarik, Sergio Vares

Etendub Nokia Kontserdimajas ja Teatris NO99

Etendub ühes vaatuses, kestab 2.10

Viimased etendused 4/5/6 detsembril

NO99 värske lavastus kõnetas ja liigutas mind erakordselt. Nii lavastuse sisu kui vorm olid mõjuvad. Imetlen ammuli sui NO99 trupi võimekust tulla välja järjepanu sisukate, tõsiste mastaapsete töödega, mille kontseptsioon ja nüansid on leidlikult välja arendatud, ühtaegu sisukad ja vaimukad. Tegu oli väga meisterlike psühholoogiliste misanstseenidega, samas toodi tegevus vaatajani peaaegu tervikuna videokaamera vahendusel, mis on meil esmakordne. Võimalik, et midagi läks seeläbi kaduma, kuid ei saa öelda, et vahetus või intiimsus. Kohati tuli intiimsust kaamera võimaldatud lähivaates pigem juurde.

Tehniline töötlus võimaldas seevastu lummavaid efekte interjööride ja stilistikaga. Ühiskonnas laia resonantsi omavad tegelased julgevad meil kahjuks harva panna publiku silmitsi ebameeldiva peegelpildiga. Imetlen NO99 julgust seda teha.

Valle-Sten Maiste, kriitik, ajalehe "Sirp" toimetaja

Ta on oluliselt tempokam, oluliselt parema režiiga kui enamus Eesti filme, mis ma olen elus näinud.

Kaur Kender, kirjanik

Käisin esietendusel ja lahkusin sealt hämmingus. Erinevatest ajastutest pärit lood olid kokku miksitud nii ühtlaseks joaks ning mängitud vahedalt ja kõhklusteta, et tõesti kippus meelest minema, et ma ei vaata kino, vaid *live*-etendust. Kui Nokia kontserdimajja sisenedes tekib mingi muusikalistilis vormi ootus, siis see, mida tegelikult anti, oli blackboxist veelgi intiiemsem. See lugu oli mõjus ja seal oli äratundmist. Sõja-järgsed lood oma sünguses, nõuka aegsed seigad olmerõõmudega ning tänane päev vähemakstud töö ja väljarändeplaanidega. Kõik kokku päris sünye ja maine.

Kadri Simson, poliitik, erakonna "Keskerakond" liige

Üldkokkuvõttes oli mul kogu aeg huvitav.

Ingo Normet, lavastaja

Kaleidoskoop, kust vilksab läbi poliitikuid, nääklevaid perekondi, küüditamisstseene, 1960-ndate lõpu Tartu boheemlik kodu –, räägib inimestest, kes suudavad tajuda suurust ja ülevust ainult kaotustes, traumades, valus, ilmaolekus. Nende päevi täidab nägelemine, virisemine, karjumine. Alles siis, kui tупpa astub mustades kirsades sõdur, et neid oma lähedastest ja argipäevast lõplikult eemale tirida, märkavad inimesed oma kaotust. Kaotust, mis on tegelikult aset leidnud juba enne selle sõduri tulekut – sest nad on kogu oma argipäevas peituda võiva ilu matnud nägelemise, halbade kommete ja odava meelelahutuse alla.

Külli-Riin Tigasson, ajalehe “Eesti Päevaleht”
arvamustoimetuse juhataja

Hetkeks võttis seest ikka külmaks!

Leelo Tungal, kirjanik

“Ühtse Eesti” ja “The Rise and Falli” eetilises seisneb just nende ootuste eufoorilisele tõusule järgnenud orkestreeritud, kainestavas languses, mis paljastasid “püha” ühiskondliku sakramendi taga haigutava tühjuse, rõskuse ja laga, millegi, mida pärast viimast rahvuslikku suurüritust, öölaulupidu, kohtasid varahommikuse lauluväljaku koristajad. /.../ Äkki NO-teater ongi Eesti Nokia?

Meelis Oidsalu, kriitik

Teatri võimuses on ju ka see, et pannes meid silmitsi mõne groteskse või stereotüüpse stseeniga, ei pea me võtma mitte kriitilist või kritiseeritu hoiakut, vaid püüdma seeläbi hoopis iseennast tervikuna tajuda, end koos oma vigadega märkama ja armastama õppida, et seejärel kogu koormaga edasi minna ja võimalusel õilistadagi.

Minu jaoks toimis lavastus väga edukalt just sellise harjutustikuna ning selle teenistuses olid ka tehnilised vahendid ja ruumivalik. NO99 enda ruumides sünenenuks asjale külge elitaarne distantseeritus, seda ainekst tuli aga vastu võtta õlg õla kõrval suurema rahvamassiga.

Vahendatus video kaudu oli ideeliselt igati põhjendatud: aktualiseeriti paralleelruumid ja selliselt aktualiseeritud tinglikkus tagas ühtaegu nii realistlikud elupildid ja “oma rahvaga koos olemise” kui ka kõrvalpilgu.

Madis Kolk, kriitik, ajakirja “Teater.Muusika.Kino” peatoimetaja

A

NO68**Misery**

King/Klemets

Meie sellesügisiseses mängukavas on naer (“Võtame uuesti”). Ja on õudus (“Misery”). See on esimene puhas õuduslavastus NO99 ajaloos, kuigi inimteadvuse hämaramas poolles on liikunud ka mitmed teised lavastused. Ent seekord vajutatakse pedaali just seal, kust hakkavad kostma karjed, kus inimesed pööravad pilgu ära, kus ehmatus paneb vakatama.

Stephen Kingi romaan räägib loo abitusse olukorda sattunud kirjanikust ja tema eest emalikult hoolitsevast fännist. Kuid ka kõige suurem fänn ei pea vastu, kui ideaal sõna ei kuula. Nurkaaetud inimene on valmis kõigeks, et see, millest ta on unistanud ja mis on talle tuge andnud, tõesti ka teoks saaks. Fänn hakkab võitlema pettumise vastu. Ja selleks kasutab ta kõiki vahendeid. Jah – te lugesite õigesti: KÕIKI vahendeid.

Vääramatult kulgev lugu keerab iga järgmise peatükiga ühe vindi juurde. Kirjaniku väljapääsmatu olukord teeb temast esmapilgul ohvri, kelle saatus on ette ära otsustatud. Kuid sarnaselt oma fänniga hakkab ka nurkaaetud kirjanik otsima võimatust olukorrast väljapääsu. kasutades selleks... k õ i k i vahendeid. Algab mäng. Mäng, mis on õudseim kõigist.

Autor Stephen King

Lavastaja Eva Klemets

Laval Marika Vaarik ja Peeter Volkonski (külalisena)

Esietendus 22. oktoobril**Etendused 24/25/28/29/31 oktoobril ja****18/19/21/22/25/26 novembril**

NO67**Appi, tulmukad!**

Sandra Z

NO99 ei ole ainult teater. NO99 on ka platvorm. Aegajalt kutsume enda juurde kunstnikke, kelle põhimõtted, kompromissitus ja pühendumine haakuvad meie omadega. Sel sügisel stardib meie platvormilt Sandra Z, kes on Eesti uuema tantsukultuuri pöörasemaid autoreid. Koos Alissa Šnaideri ja Anatoli Tafitšukiga teevad nad ei rohkem ega vähem kui – taskumuusikali! Autorid, palun:

“Tuleb meelde see lugu sellest, kuidas Columbuse laevastik lähenes Kariibi mere saartele, aga kohalikud ei näinud neid alguses, kuna nad ei olnud iialgi midagi sellist näinud, lihtsalt ei suutnud näha. Ta seisis kaldal ja mõtles, et mida ma täna küll suitsetasin, et selline efekt tekib merele... miraaž? Alles siis, kui hõimupealik neid mitmeid päevi tõllamas käis ja lõpuks nägema hakkas, st ennekõike tunnistas, et jah, laevad eksisteerivad, hakkasid ülejäänud hõimukaaslased ka neid nägema, kuna tal oli autoriteeti ja nad usaldasid teda.

Nii mõneski laboris, kus tegeletakse kvantfüüsikaga, võib näha objekte, mis on silmale nähtavad ja on võimelised olema samal ajal kahes erinevas kohas. Kui neist teha pilti ja näidata lihtrahvale, siis muidugi on esimene reaktsioon, et mis siin erilist on: pildil on kaks objekti?! Lihtsalt ei mahugi pähe, et üks ja sama asi võib olla üheaegselt kahes erinevas kohas. Mulle ka ei mahu. Nii oleme harjunud. Harjunud laevu mitte nägema. Seisan kaldal, ootan. Meie aja ja ruumi taju on nii fundamentaalselt paigas, et öudne.”

Autor Sandra Z

Esitus/koreograafia Alissa Šnaider, Anatoli Tafitšuk ja Sandra Z

Esietendus 26. oktoober**Etendused 27. oktoobril, 1/2/9/10/23/24 novembril ja
9/10 detsembril**

NO70**Katuselt**

Kasar/Uusberg

See lavastus on nagu mootorratas. On üks konkreetne idee. On kiire, andekas ja jõuline tsiklist. On lahe tsikk. Ja on võimas mootor, mis käivitab kogu mängu. Okei, võib-olla see metafoor ei ole kõige õnnestunud. Aga kuidagi peab ju mööda pääsema epiteetide reast, mida me loeme iga teise lavastuse reklaamtekstist: “hoogne”, “särav”, “särtsakas” (!), “vaimukas”. Seda kõike “Katuselt” muidugi on. Kuid temas on veel kontseptuaalset südamikku, emotsionaalset mõõtkava ja lihtsalt väga lähedat energiat, mida on võimatu võltsida: see kas on või ei ole.

Jarek Kasari ja Uku Uusbergi kirjutatud ning lavastatud “Katuselt” kasutab alusmaterjalina arhetüüpset legendi mehest, kes lendab. Üks tuntumaid selle ürgkujutelma edasiarendajaid oli Astrid Lindgren oma romaaniga “Karlsson Katuselt”. Kasar ja Uusberg jätkavad sealt, kus Lindgren lõpetas. Ohutu pumpsik muutub siin pööraseks ja saatanlikuks tegelaseks, kes siseneb väikekodanlasest vandi ja tema abikaasa umbe jooksnud suhtesse. Kasari legendaarne haare ja jõena volav anne kohtuvad Uusbergi empaatia ja püüdega harmoonia poole.

Aga on aeg jõuda peamiseni. See on ooper. Ooper! Kuid mitte tavapärane. Laval on küll orkester, kuid lood on seekord originaalsed, vaimukad, särtsakad ja hoogsad. Näiteks Olav Osolin säutsus Twitteris, kuidas ta pärast etendust ümises terve päeva “Klaasikuuli aariat”. Ja ta pole ainuke. Kui me mängisime ooperit NO99 Põhuteatris, olid kõik etendused pilgeni välja müüdnud ja pidime juurde panema lisaetendusi. Mootorratas? Pigem nagu helikopter. Lendab kõrgelt. Mahutab palju. Ja on propelleriga.

Helilooja Jarek Kasar

Libreto Jarek Kasar ja Uku Uusberg

Lavastus Uku Uusberg

Laval Hannaliisa Uusma, Uku Uusberg, Jarek Kasar ja noorteorkester Reaalmažoor

Etendub ühes vaatuses, kestab 1.15**Etendused 4/5/7/8 novembril**

NO83

Kuidas seletada pilte surnud jänesele

Ojasoo/Semper

“Teatris jääb puudu intensiivsusest,” kirjutas Mati Unt 1968. aastal. “Tollestsamast intensiivsusest, mis on meie igapäevaseski elus kõige vajalikum, kõige tähtsam, õieti ainus asi, mis meid elus hoiab.” Muidugi ei mõtle ta intensiivsuse all otsest füüsilist tegevust, mööda lava jooksmist ja kätega vehkimist. Intensiivsus teatris – see on abstraktne psüühiline ruum, mis “haarab kaasa vaataja tunded ja mõistuse”. Ta ei peegelda enam reaalsust, vaid on reaalsus ise.

“Kuidas seletada pilte surnud jänesele” on kõrgeima rahvusvahelise karjääri teinud sõnalavastus Eesti teatriajaloos. On mõned festivalid ja on mõned teatrid Euroopas, kus esinemine on märgilise tähendusega: need lavastused, kes sinna kutsutakse, mõjutavad kutsujate arvates olulisel määral teatrikunsti hetkeseisu kõige laiemal skaalal. Me oleme neis kohtades olnud. Pärast eelmise aasta Wiener Festwochenit, mis on mõjukaimaid teatrikunstile (ja mitte lihtsalt teatrile kui säärasele) keskendunud festivale Euroopas, kirjutasid paar arvustajat, et “Kuidas seletada pilte surnud jänesele” näitab tulevikku – näitab sinna, kuhu teater võiks mõne aasta pärast jõuda.

Praegu on tulevik veel ka november Pariisis, Odéoni teatris, ning jaanuar Berliinis, Hebbel-am-Uferi teatris. Mõlemad teatrid võtavad oma rüppe vaid lavastusi, mis on intensiivsed – mis kehtestavad oma reaalsuse ning on kõnekad ka nende jaoks, kes on väga erinevat teatrit näinud juba aastakümneid. Ja tulevik on ka üks etendus – kõige viimane – Eestis.

Idee ja lavastus Ene-Liis Semper ja Tiit Ojasoo
Laval Rasmus Kaljujärv, Eva Klemets, Risto Kübar, Lauri Lagle (küalisena), Mirtel Pohla, Jaak Prints, Gert Raudsep, Tambet Tuisk, Marika Vaarik, Sergio Vares

Etendub ühes vaatuses, kestab 2.30

Etendus NO99s 11. oktoobril

Etendused Pariisis Odéoni teatris 4/5/6/8/9/10 novembril

NO78

Kes kardab Virginia Woolfi

Albee/Ojasoo/Semper

Edward Albee kirjutab näidendi “Kes kardab Virginia Woolfi” mitu aastakümnet tagasi. Kuid nagu on öelnud Priit Raud: kui kunstiteos on hea, siis kõnetab ta alati, ja ei maksa imestada, kuidas küll vanad tekstid “on tänagi nii aktuaalsed”. Lojaalsus ja reetmine, armastus ja vihkamine, ühtehoidmine ja eemaletõukamine, üksindus ja hirm – need teemad ei aegu kunagi, vaja on vaid väga tugevat teksti, et mitte langeda banaalsustesse. Ja Albee tekst seda on.

Lugu keskealisest abielupaarist ning neile küllasaabunud karjeristipaarikesest on ühtlasi lugu äärmiselt intelligentsest ja sama äärmiselt emotsionaalsest mängust. Ja on selge, et säärase näidendi lavastamine on risk. Ühelt poolt toetab sind justkui tugev tekst, kuid teiselt poolt – kui seda mängivad vähegi alla põlemistemperatuuri näitlejad, ei saavuta lavastus vajalikku tihendatust, et muutuda realistlikust reaalseks. Mida me heas teatris naudime, ei ole ju see, et ta peegeldab midagi, vaid seda, et ta on sedavõrd abstraktne ja kirgas, et ta on ise miski, mis hakkab peegelduma: vaataja tunnetes ja mõistuses, õhtul kodus, elus väljaspool teatrit.

Marika Vaarik. Hendrik Toompere jr. Mirtel Pohla. Sergio Vares. Nemad on näitlejad, kes mängivad mitte publikule, vaid asja nimel: iseseisvalt, uhkelt, intensiivselt, täpselt ja... inimlikult. Nende mängulaadis peegelduvad inimlikkuse erinevad tahud: viha, solvumine, pettumine, kibestumine, aga ka armastus, igatsus, unistus ja usk, et argise banaalsust on võimalik ületada mitte ainult kunstis, vaid ka teises inimeses.

Autor Edward Albee

Lavastajad Ene-Liis Semper ja Tiit Ojasoo

Osades Marika Vaarik, Hendrik Toompere jr (külalisena Eesti Draamateatrist), Mirtel Pohla, Sergio Vares

Etendub kahes vaatuses, kestab 3.10

Etendused 12/13/15/16 detsembril

MAJAPIDAMISRUUM

VZ

NO73

Võtame uuesti!

Frayn/Ojasoo/Semper

Tsiteerigem siinkohal kirjandusteadlase Jaanus Adamsoni blogi (jaanusadamson.blogspot.com):

“Naljäs ja naerus on sageli midagi kahtlast, nad ei ole sugugi “süütud” ilmingud, alati ei ole nad ka vabaduse või millegi muu “progressiivse” teenistuses. Enamasti, kui mitte alati viitavad nali ja naer mingi probleemi olemasolule (*pain is out there*) ja enamasti just üleolevalt, probleemi pisendavalt või lausa tühistavalt (see on kitsamalt võttes huumor).

Mingil saatanlikult viisil võivad nali ja naer hakatagi esindama probleemi lahendumist, st millegi häirivalt komplitseeritu “paikapanemist” seesugusel viisil, mis toodab lihtsameelset rahuldust – ses mõttes võivad nali ja naer olla anti-intellektuaalsed: nad katkestavad, lausa tõkestavad mõtlemise, eriti edasimõtlemise (naljade üle ei tohi ju tõsimeeli arutlema hakata, sest siis sa, loll, justkui ei saakski naljast aru). Õnnestunud nali mingil teemal on suurim autoriteet tollel teemal. /.../ Iga nali, ka kõige peenem, on katse publikut kosida (Freud); ja nalja peenus või vaimukus on seda hinnatavam, mida enam ta suudab meid aktsepteerima panna lihtlabast matslikku jõudemonstratsiooni (jälle Freud).”

“Võtame uuesti!” on komöödia. See on nali ja naer. See on näitlejate ülikiire ja täpne mäng. See on katkestus. Teadlik katkestus.

Autor Michael Frayn

Lavastajad Ene-Liis Semper ja Tiit Ojasoo

Laval Sergo Vares, Mirtel Pohla, Jaak Prints, Tiina Tauraitte (Von Krahli Teater), Eva Klemets, Risto Kübar, Tambet Tuisk, Gert Raudsep, Rasmus Kaljujärv

Etendub kahes vaatuses, kestab 2.20

Etendused 20/21/22/27/28/29 detsembril

NO69

Three Kingdoms

Stephens/Nübling/Semper

Ütleme kohe välja: selle lavastuse nägemiseks peate sõitma Münchenisse. Või mais Londonisse. Seda lavastust enam Eestis ei mängita. Kuid ometi on ta meie mängukavas. Sest me panustasime selle lavastuse loomiseks väga palju. Seal on meie näitlejad. Ene-Liis Semper tegi kujunduse. Ja me kutsusime Eestisse Sebastian Nüblingi ja Simon Stephensi, et nad näeksid, misasi Eesti on ning kas see on osa Euroopast või hoopis millestki muust.

Kuna antud tekst ei pea vaeva nägema piletite müümisega, siis võib-olla paar sõna hoopis lavastaja töömeetodist. Seda võiks kirjeldada kui radikaalset demokraatiat: vahel küsib Nübling isegi suflööridelt, mida nemad asjast arvavad – ning ta on saanud tõeliselt säravaid vastuseid. “Ta ei ütle kunagi, mida ta tahab laval näha,” ütles kord Münchner Kammerspiele kohvikus üks naisnäitleja. “Aga ta ütleb alati, mida ta ei taha laval näha.”

Peab teatrit sotsiaalse utopia üheks vormiks. “See on väike saare moodi asi küll,” ütleb ta. “Tulvil inimesi, kelle puhul sa mõtled: mida nad küll teeksid, kui nad teatrit ei teeks?” Utopiline on ka see, et “Three Kingdomsi” sugune rahvusvaheline koostöö teoks sai. Aga ta sai. Tallinn. München. London.

Autor Simon Stephens
Lavastaja Sebastian Nübling
Kunstnik Ene-Liis Semper

Laval Risto Kübar, Nick Tennant (London), Ferdý Roberts (London), Rupert Simonian (London), Gert Raudsep, Jaak Prints, Çigdem Teke (Münchner Kammerspiele), Mirtel Pohla, Sergio Vares, Lasse Myhr (Münchner Kammerspiele), Rasmus Kaljujärv, Steven Scharf (Münchner Kammerspiele), Tambet Tuisk

**Etendused Münchner Kammerspieles 15/17/18/20/21/25/26
oktoober ja 15/16/18/19 november**

Lavastus "The Rise and Fall of Estonia"

Rasmus Kaljujärve “Aktsioonist” (ja ka teistest)

Aare Pilv

Rasmus Kaljujärve aktsioonile Põhuteatris 4. juunil olen seni leidnud vaid ühe põgusa vastukaja Kadri Simsoni blogist – seda on loomulikult vähe. Mõnes mõttes on see vastukaja vähesus muidugi seletatav ehk ka aktsiooni enda iseloomuga – väga isiklik etendus, mida sisu pidi kommenteerides on kerge muutuda ebadelikaatseks; jäi tunne, et publik oli ses aktsioonis pigem nagu vaikiva pihisa rollis, kes tunnistuse vastu võtma pidi ning oma aplausiga absoluksiooni andma.

See oli NO-teatri isikuaktsioonide hulgas kolmas - varem on olnud Kristjan Sarve “99X” ja Jaak Prints “Täna õhtul Jaak Prints”. Kuid tingimisi võib siia ritta lisada veel kaks. Esiteks “Ulgumerelainetel” (22. XII 2005), kus katse käigus etendust purjuspäi mängida tekkis Tambet Tuisu pisiaktsioon, kus ta luges ette oma varem kaine peaga valmis kirjutatud kirja selle kohta, mida ta asjast arvab – see ilmutas Tuisu näitlejaloomuse kohta nii mõndagi olulist (olen sellest põhjalikumalt kirjutanud NO 2007. aasta ajakirjas lk 44-55). Teiseks aktsioon “Pekingi ooper” (20. I 2009), mille teine vaatus oli Mirtel Pohla rollisimultaan - teised näitlejad valisid käigu pealt suvalisi stseene, millesse Pohla pidi ilma ettevalmistuseta sisse lülituma – samuti midagi, mis Pohla näitlejaloomuse kohta ilmekaid asju ütles, kuigi ilma mingi näitlejapoolse lavalise metakommentaarita (mis ongi ehk just kõnekas Pohla puhul, kelle anne näib olevat korraga väga tehniline – sellest võime kiireteks ümberlülitusteks – kui ka väga intuiitiivne – sellest mulje, nagu olnuks Pohla näos aktsiooni lõpus olnud mitte ainult lihtne väsimus, vaid ka mingi isiklik emotsionaalne läbitröötatus).

Lühike kirjeldus. Rasmus Kaljujärv joonistas alguses kriidiga lavale oma lapsepõlvemaja põhiplaani ning hakkas seejärel jutustama lugusid oma elust, mis on olnud kas traumaatilised juhtumid või harva ka positiivsed kõrgpunktid (emale ja vennale tekitatud füüsilised traumad, pere lahkumine, armastuseasjad); lood olid lihtsad, kuid kindlalt vormistatud. Ainsaks katkestuseks selles lugudevoolus oli hetk, mis Kaljujärve sõnade kohaselt on olnud kõige õnnelikum ta elus – ta ise seismas koos tüdrukuga suveöös autotulede valgel,

taustaks mängimas U2 "With or Without You". Etenduse teine pool algas sellega, et lavale tõmmati seni nurgas musta riide all peidus olnud hiiglasuur peegel. Selle ees hakkas Kaljujärve otsekui harjutades esitama lõike oma rollidest, neid mitmes võtmes läbi mängima; kõige pikemalt üht stseeni "Hirvekütist" (mis tunne on kuuliga pihta saada – ei mingit), aga ka Julia repliik "Juliast", vist ka mingi lõik lavastusest "Vahel on tunne...", sugutamistants "GEPist", mõned reklaamlaused (võib-olla midagi veel, aga ei meenu rohkem), ja sinna sekka ka mõned hetked sellesama aktsiooni esimesest poolest, mis nüüd astus ühte ritta Kaljujärve muude rollidega (sealhulgas paar korda kordunud tugev ja järsk lükkamisliigutus, mis esimeses pooles märkis ema ning truudust murdnud tüdruku eemaletõukamist, nüüd teises pooles tegi ta seda liigutust iseenda peegelpildi suhtes). See kõik kasvas üle püüdeks oma peegelpildini läbi murda, seda emmata, isegi suudelda – mõistagi võimatu ülesanne. Lõpurituaalina joonistas Kaljujärve peeglile oma peegelduse piirjooned (mis meenutas natuke seda, kuidas mõrvapaigal surnukehade asendit märgitakse), võttis oma sõrmest verd ning täputas seda nende piirjoonte sisse. Seejärel jalutas lavalt minema.

Kaljujärve aktsioon näis samuti esindavat tema näitlejaisiksuse eripära nagu eelmised aktsioonid teiste näitlejate suhtes. Võrdlus Sarve ja Printsiga aitab seda esile tuua. Printsi aktsioon oli peen mäng isikliku ning võõra vahel, panused selle peal, kuivõrd saab intiimset eneseavamist lavastada võõra sõna abil (korraga nii vaatajat pettes – sest lood olid osalt laenatud – kui ka tõesti ikkagi ennast avades), nii et see hakkas mõjuma teatava üldistusena näitleja kohta üleüldse ning oli vabalt ette kujutatav korduvalt mängitava lavastusena. Kaljujärve aktsiooni seevastu korduvalt esitatavana ette ei kujuta – olulisel määral tuli selle aktsiooni mõju just sellest, et seda mitu korda esitada pole võimalik – ega mõttekas. Selle etenduse siirusetingimused kehtivad vaid tema ühekordsuse puhul. Kuigi osutatakse tolle ühekordsusegi küsitavusele – peegli ees harjutas Kaljujärve ju ka paari lauset tollestasamast aktsioonist endast –, osutati põhimõtteliselt sellega ei millelegi rohkemale, kui et Kaljujärve enesekirjeldus polnud spontaanne, vaid esitust on harjutatud; seda mingi puudusena näha oleks sama, mis heita ette kellelegi, kes enesest kõneleb, et ta jutul on struktuur ja tähendused – et ta kasutab keelt, mida ta ei mõtle välja kohapeal.

Kristjan Sarve aktsiooni idee ja mõju oli samamoodi ehitatud sellele, et seda mitu korda esitada polnuks võimalik ega mõttekas. (Meenutan, et just Sarv ja Kaljujärv olid NO99 manifestilaadse avalavastuse “Vahel on tunne...” näitlejad ning just Kaljujärv oli Sarve aktsiooni lavatagune tugijõud.) Kuid tolle ühekordsuse põhjused olid teistlaadsed. Mõlema aktsiooni taotlus oli korda saata mingi akt, mis poleks mitte ainult etenduslik sündmus, vaid ka sündmus näitleja vahetus elukoos – ning just sellest tuleb võimatus neid mõttekana korrata, sest elu kulg ise koosneb ühekordsetest kordamatustest (sünd ja surm ise on sellised ning struktureerivad enda järgi ka nende vahele jäävat). Erinevus Sarve ja Kaljujärve aktsioonide vahel seisneb erinevates “psühhoanalüütilistes registrites”, millesse kumbki akt oli sihitud. Sarve rituaal toimus füsioloogilisel ja tungilisel tasandil, see oli teatav “lunastus liha kaudu ja liha ületamise kaudu”, liikumine selle poole, mis peitub teispool kehalise ammendumist, vajumine enda subjektsusest läbi nagu pehkinud põrandast. Kaljujärve rituaal (jah, muidugi oli seegi rituaal) toimus narratiivsel, enese tähendustamise, enesekontseptualiseerimise, subjektsuse tasandil, see oli “lunastus enesejutustamise ja selle ületamise kaudu”, liikumine selle poole, mis peitub teispool selle väljakõnelemist, mida tavaliselt avalikult endast ei kõnelda, kokkupõrge enese kui jutustatava ja esitatava looga (mida sümboliseeris see peegli läbimise katse). Ja mõistagi on see kooskõlas sellega, milline paistab olevat Kaljujärve kui näitleja loomus – hoiakus teatav inimlik võrdsustunne vaatajaga, teatav vahetu emotsionaalse peegeldussuhte püüdlus (erinev nt nii Tuisu marionetlikkusest, Sarve sissepoole pööratud tungilisusest kui ka Prints'i võbelevast voolitusest). Ja kõige selle taustal mingi tume element, mida hoiabki ehk vaos vaid teadlikkus peeglist. Võiks ehk öelda (väga lõdva üldistava paralleelina), et NO99s on toimunud kolm eneseläbimise rituaali, mis vastavad kolmele lacanlikule “vallale”. Prints'i aktsioon oma erinevuste mängu ning kunstilise kultiveeritusega ning lahustumisega Näitlejasse kui elurulli vastab Sümboolsele vallale (keel, struktuur, seadus); kuivõrd surmatung on Sümboolse valla mask, nagu Lacan on öelnud, on loogiline ka Prints'i aktsiooni lõpp intertekstuaalse (st “mitte algupärase”) “Helgi Sallo kadumisena”. Kaljujärve aktsioon vastab Imaginaarsele vallale – (enese)kujutiste, kujutluste, ka meeletete vald, mille algpunktiks on “peeglifaas”, kus inimesel tekib taju endast kui isest (kellestki,

kellel on kindlalt piiritletud keha ja kes seetõttu on ühtaegu nii iseseisev kui ka teistest saatuslikult eraldatud), ja millesse on juba algusest peale sisse kirjutatud enesest võõrandumine. Sarve aktsioon vastas Reaalse vallale – Reaalne kui sümboliseerimatu ja imaginaarsele vastanduv vald, milles ei ole puudumise ja kohalolu vastandust (sealhulgas ka vastandust minu ja teiste kehade vahel, ammugi mitte mu enda ja mu peegelpildi vahel).

Mis mõjus Kaljujärve aktsioonis kõige rohkem? Esiteks see, et tõenäoliselt oli nii skript kui lavastus Kaljujärve enda poolt – tähelepanuväärne enese-valdamise võime. Teiseks – see julgus ise, mida sellise aktsiooni läbiviimine nõudis; see julgus oma imaginaarse intiimsuse piiridest välja murda on võrreldav Kristjan Sarve julgusega anda end oma keha füsioloogilise kätte. Kolmandaks – kui suur peegel lavale ilmus, kartsin, et siit tuleb jälle see vana peegli-klišee (noh, nagu ikka - enesega silmitsi olek jne); aga asja päästis see, et Kaljujärv suutis oma peegelpildi mängida enda lavapartneriks. Ma ei tea, kas sõltus see ehk ka peegli asetusest (see oli kergelt diagonaalis, mitte otse näoga publikusse), igal juhul mingist hetkest alates tekkis kerge illusioon, et laval on kaks Kaljujärve, mitte pelgalt Kaljujärv oma peegeldusega. Ma arvan, et tänu just sellele efektile, et peegelpilt ei jäänud pelgaks sümboliks, vaid hakkas ka meeleliselt toimima, saavutaski aktsioon oma lõpliku kõhedavõitu iva; võimatus peegelpinda läbida oli lavaliste vahenditega läbi mängitud. Kui tolles kõhedas konkreetsuses mingi lunastuslik moment peitub, siis ehk just selles, et seda võimatust on võimalik lavalise kohalolu kaudu esitada.

Kavalehel ütleb vend Hendrik: “Rasmus saab õnnelikuks siis, kui ta mõistab, et ta juba on õnnelik.” See kõlab väga trööstivalt – teada, et tegelikult sa juba oledki mingis teadvustamatus mõttes õnnelik. Selleks on vaid vaja uskuda, et peegligna silmitsi olles on õnn võimalik juba siinpool peegelpinda, enne sellest võõrandavast pinnast läbi murdmist. Aga kas sellega muutuks õnnelikuks ka see Rasmus, kes on teispool peegelpinda? Kes teab.

Rasmus Kaljujärve Aktsioon toimus NO99 Põhuteatris 4. juunil 2011

Algversioon - <http://aaree.blogspot.com/2011/06/rasmus-kaljujarve-aktsioonist-ja-ka.html>

Teater NO99 Internetis - www.no99.ee

Piletite ostmine

Teater NO99 pileteid on võimalik osta Internetis aadressilt www.piletimaailm.com
Piletimaailma lehele saab ka teatri kodulehe seksioonist "Piletid".

Tihti tekib olukordi, mil on vaja kiiresti midagi kohe öelda või jagada. Nii edastame infot lisaks kodulehele veel kolme kanali kaudu.

E-mail – Teater NO99 listiteated

See on kõige mugavam moodus pileti- ning müügiteadetega kursis olemiseks.
Liitu teatri mailinglistiga www.no99.ee alamlehel "Piletid"

Twitter – www.twitter.com/TeaterNO99

Twitteri lühisõnumitega saadame jälgijatele uute artiklite ja kavalehtede linke. Edastame materjali, mis netis Teater NO99 kohta silma jääb.

Facebook – grupp "Teater NO99"

Facebookis korraldame aeg-ajalt piletimänge.

Jazziklubi

Kodumaise džassi tase läheb aasta-aastalt järjest kõrgemaks ning muusika mitmekesisemaks. Ka hooajal 2011/2012 toob Eesti Jazziliit Tallinna, Viljandi, Tartu, Pärnu, Rakvere ja Kuressaare publiku ette džassi hetkeseisu kuumimad nimed nii Eestist kui ka välismaalt. Teater NO99 keldrisaalis toimuvad kontserdid reedeti kell 22.00.

Samal õhtul teatrit külastanud inimesed saavad teatripileti ettenäitamisel pileti hinnaga 2 €, teistele on hind 5 €, sooduspilet 3 €. Eesti Jazzliidu liikmetele 2 €. Jazzkaare kontsertidel on erinevad hinnad.

Oktoober

- R 07/10 22:00 **Jazzliit ja Jazzkaar esitlevad: Klima Kalima** (Saksamaa)
R 14/10 22:00 **Soome Jazzliit esitleb:**
Mikko Helevä Groovin' Hammond (Soome)
R 21/10 22:00 **“Viljandi Gypsy Jazz Collective”**
R 28/10 22:00 **Tõnu Naissoo Hammond Trio + Laura Põldvere**
(Hammond Trio plaadiesitlus)

November

- R 04/11 22:00 **Jazzkaar esitleb: EMILE PARI SIEN QUARTET**
(Prantsusmaa)
R 11/11 22:00 **Andre Maaker/ TRIO 111**
R 18/11 22:00 **Leedu Jazzliit esitleb: Funk Society Quartet**
R 25/11 22:00 **Ajavares- Kaks maailma**

Detsember

- R 02/12 22:00 **Jazzkaar esitleb: Gourmet** (Soome)
R 09/12 22:00 **Hayden Powell / Peedu Kass / Thomas Järmyr**
(Eesti, Norra, Rootsi)
R 16/12 22:00 **Mirja Mäkelä ansambel** (Soome-Eesti)

Piletiinfo

Kassa 660 5051
E-R 12-19

Muudel aegadel tund enne etenduse algust.
Piletid müügil ka Piletimaailma müügikohtades ja internetis
www.piletimaailm.com

Teater NO99 mobiilis – www.kultuuri.net
Mobiili (iPhone) kaudu saab NO99 sündmusi otsida
www.kultuuri.net

Pileti hind 17 €, sooduspilet 13 €. Müügil ka kinkekaardid 34 €. Sooduspilet kehtib õpilastele, üliõpilastele ja pensionäridele.

Broneeritud üksikpiletite väljaostmine hiljemalt üks nädal enne etendust, kollektiivtellimuste puhul kaks nädalat. Pileteid tagasi ei osteta.

Tund enne etendust ja vaheajal pakub Teater NO99 puhvet jooke ja suupisteid. Vaheajaks on võimalik broneerida kaetud laud.

Teatrimaja taga asuv autoparkla on etenduse ajal publikule avatud. Rattaparkla on peaukse vestibüülis. Palume etenduse ajaks autot mitte parkida Kaitseministeeriumi ette.

Teater jätab endale õiguse teha mängukavas muudatusi. Ärajäänud etenduste piletid ostetakse tagasi või vahetatakse ümber ühe nädala jooksul teatri kassas (Sakala 3).

Teater NO99 on Eesti Etendusasutuste Liidu liige.

Theatre NO99
Sakala 3
10141 Tallinn

The box office is open from Monday to Friday 12 a.m – 7 p.m, as well as an hour before the beginning of each play. Tickets are also available at the ticket offices of Piletimaailm.
Ticket prices are 17 € and 13 €.

Oktoober

L 01/10 19:00 NO69 **Three Kingdoms**
E 03/10 19:00 NO69 **Three Kingdoms**
T 04/10 19:00 NO69 **Three Kingdoms**
N 06/10 19:00 NO69 **Three Kingdoms**
R 07/10 19:00 NO69 **Three Kingdoms**
T 11/10 19:00 NO83 **Kuidas seletada pilte surnud jänesele**
L 15/10 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
E 17/10 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
T 18/10 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
N 20/10 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
R 21/10 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
L 22/10 19:00 NO68 **Misery** Esietendus
E 24/10 19:00 NO68 **Misery**
T 25/10 19:00 NO68 **Misery**
T 25/10 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
K 26/10 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!** Esietendus
K 26/10 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
N 27/10 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
R 28/10 19:00 NO68 **Misery**
L 29/10 19:00 NO68 **Misery**
E 31/10 19:00 NO68 **Misery**

November

T 01/11 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
K 02/11 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
R 04/11 19:00 NO70 **Katuselt**
R 04/11 20:00 NO83 **Kuidas seletada pilte surnud jänesele** Théâtre de l'Odéon
L 05/11 19:00 NO70 **Katuselt**
L 05/11 20:00 NO83 **Kuidas seletada pilte surnud jänesele** Théâtre de l'Odéon
L 05/11 21:00 NO70 **Katuselt**
P 06/11 15:00 NO83 **Kuidas seletada pilte surnud jänesele** Théâtre de l'Odéon
E 07/11 19:00 NO70 **Katuselt**
E 07/11 21:00 NO70 **Katuselt**
T 08/11 19:00 NO70 **Katuselt**
T 08/11 20:00 NO83 **Kuidas seletada pilte surnud jänesele** Théâtre de l'Odéon
T 08/11 21:00 NO70 **Katuselt**
K 09/11 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
K 09/11 20:00 NO83 **Kuidas seletada pilte surnud jänesele** Théâtre de l'Odéon
N 10/11 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
N 10/11 20:00 NO83 **Kuidas seletada pilte surnud jänesele** Théâtre de l'Odéon
T 15/11 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
K 16/11 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
R 18/11 19:00 NO68 **Misery**
R 18/11 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
L 19/11 19:00 NO68 **Misery**
L 19/11 19:30 NO69 **Three Kingdoms** Münchner Kammerspiele
E 21/11 19:00 NO68 **Misery**
T 22/11 19:00 NO68 **Misery**
K 23/11 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
N 24/11 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
R 25/11 19:00 NO68 **Misery**
L 26/11 19:00 NO68 **Misery**

Detsember

P 04/12 19:00 NO72 **The Rise and Fall of Estonia** Nokia Kontserdimaja/Solaris
E 05/12 19:00 NO72 **The Rise and Fall of Estonia** Nokia Kontserdimaja/Solaris
T 06/12 19:00 NO72 **The Rise and Fall of Estonia** Nokia Kontserdimaja/Solaris
R 09/12 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
L 10/12 19:00 NO67 **Appi, tulmukad!**
E 12/12 19:00 NO78 **Kes kardab Virginia Woolfi?**
T 13/12 19:00 NO78 **Kes kardab Virginia Woolfi?**
N 15/12 19:00 NO78 **Kes kardab Virginia Woolfi?**
R 16/12 19:00 NO78 **Kes kardab Virginia Woolfi?**
T 20/12 19:00 NO73 **Võtame uuesti!**
K 21/12 19:00 NO73 **Võtame uuesti!**
N 22/12 19:00 NO73 **Võtame uuesti!**
T 27/12 19:00 NO73 **Võtame uuesti!**
K 28/12 19:00 NO73 **Võtame uuesti!**
N 29/12 19:00 NO73 **Võtame uuesti!**